

Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie

Raport z ewaluacji wewnętrznej

Rok szkolny 2016/2017

Opis przedmiotu ewaluacji:

Frekwencja uczniów na lekcjach.

Cel ewaluacji:

Ocena skuteczności działań szkoły mających na celu zwiększenie frekwencji.

Raport jest rezultatem ewaluacji wewnętrznej przeprowadzonej w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Chojnie w roku szkolnym 2016 / 2017 w II półroczu. Badanie zostało zrealizowane przez zespół ds. ewaluacji powołany przez dyrektora w składzie: Anna Krzemińska, Kamila Nowak, Danuta Perz, Justyna Sumara.

Raport sporządzony został na podstawie zebranych danych, które uzyskano z analizy ankiet skierowanych do uczniów, wywiadu z wychowawcami, wywiadu z dyrektorem ds. wychowawczych, analizy dokumentów: dzienniki lekcyjne, statut, Regulamin Szkolny, Program Poprawy Frekwencji. Kwestionariusz ankiety przeprowadzono wśród 292 uczniów klas pierwszych i drugich, w tym: 110 z LO, 103 z TZ i 80 z ZSZ.

Kryterium badania stanowi **regularność dokumentowania** (systematyczność odnotowywania nieobecności uczniów na zajęciach, terminowość usprawiedliwiania, dokumentowanie podjętych działań wobec uczniów) **systemowość** oraz **spójność** oddziaływań wychowawczych w zakresie frekwencji uczniów w szkole.

Zebrane i poddane analizie informacje pozwolą stwierdzić:

1. Czy w szkole systematycznie monitoruje się obecność uczniów na zajęciach obowiązkowych?
2. Czy i w jakim stopniu działania wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły podejmowane względem uczniów, którzy mają niezadowalającą frekwencję na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych są spójne i zgodne z zapisami w dokumentach szkolnych?
3. Czy szkoła współpracuje z rodzicami uczniów w zakresie frekwencji uczniów w szkole?

Wyniki ewaluacji

OBSZAR BADANIA: W szkole systematycznie monitoruje się obecność uczniów na zajęciach obowiązkowych.

Nauczyciele systematycznie odnotowują frekwencję uczniów na zajęciach obowiązkowych. Sygnalizowane przez wychowawców i nauczycieli problemy w tym zakresie wynikają głównie z powodu tego, że praca szkoły odbywa się w dwóch budynkach i zdarzają się sytuacje braku dziennika na zajęciach obowiązkowych (znajduje się on w drugim budynku ze względu na odbywające się tam wcześniej zajęcia danej klasy). Utrudnieniem analizy frekwencji uczniów w dzienniku lekcyjnym w obrębie tygodnia jest dla wychowawcy również fakt, że część nauczycieli (szczególnie języków obcych i wychowania fizycznego) prowadzi dziennik lekcyjny nauczyciela, w którym dokumentuje przebieg zajęć, w tym zaznacza frekwencję uczniów na swoich zajęciach. Nie ma ustalonej pisemnej procedury przenoszenia frekwencji do dziennika lekcyjnego. Na posiedzeniu rady pedagogicznej dyrektor szkoły zobowiązał wychowawców do przenoszenia frekwencji z dzienników lekcyjnych nauczycieli do dziennika lekcyjnego. Nie zawsze te dzienniki są dla wychowawców dostępne. Również nauczyciel przedmiotu prowadzący dziennik lekcyjny nauczyciela nie ma wiedzy, czy nieobecność ucznia wystąpiła tylko na jego przedmiocie, czy jest całodniowa/kilkudniowa, co utrudnia podjęcie odpowiednich do zaistniałej sytuacji działań.

Analizując dzienniki lekcyjne można zauważyć niekonsekwencje niektórych nauczycieli w zaznaczaniu nieobecności uczniom, którzy biorą udział w olimpiadach przedmiotowych, zawodach sportowych podczas lekcji i są pod opieką innego nauczyciela. Zauważone nieścisłości polegały na tym, że brak było odpowiedniej adnotacji o przyczynach nieobecności, w związku z czym nie było wiadomo, dlaczego frekwencja nie była uwzględniona w zestawieniu. Zapis § 9 ust. 12 Regulaminu Szkolnego regulujący te kwestie jest różnie interpretowany przez nauczycieli. Część nauczycieli bierze pod uwagę tych uczniów w zapisie łącznej liczby nieobecnych uczniów na lekcji, część nie.

Z rocznej obserwacji systematyczności wpisów w dziennikach lekcyjnych można było zauważyć nieterminowe uzupełnianie zestawienia miesięcznego frekwencji poszczególnych uczniów klasy (tabela z tyłu dziennika).

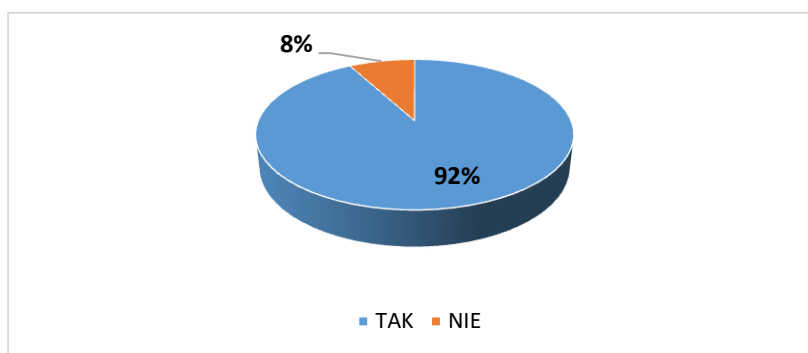
Zgodnie z § 9 ust. 3 Regulaminu Szkolnego zaświadczenia usprawiedliwiające nieobecność uczeń ma obowiązek dostarczyć wychowawcy na najbliższych zajęciach z wychowawcą, po jego powrocie do szkoły. Nauczyciele w różnych terminach usprawiedliwiają nieobecności ucznia w szkole (wykres 1).

Wykres 1. W jakim terminie dokonywane jest usprawiedliwienie Twoich nieobecności w szkole?

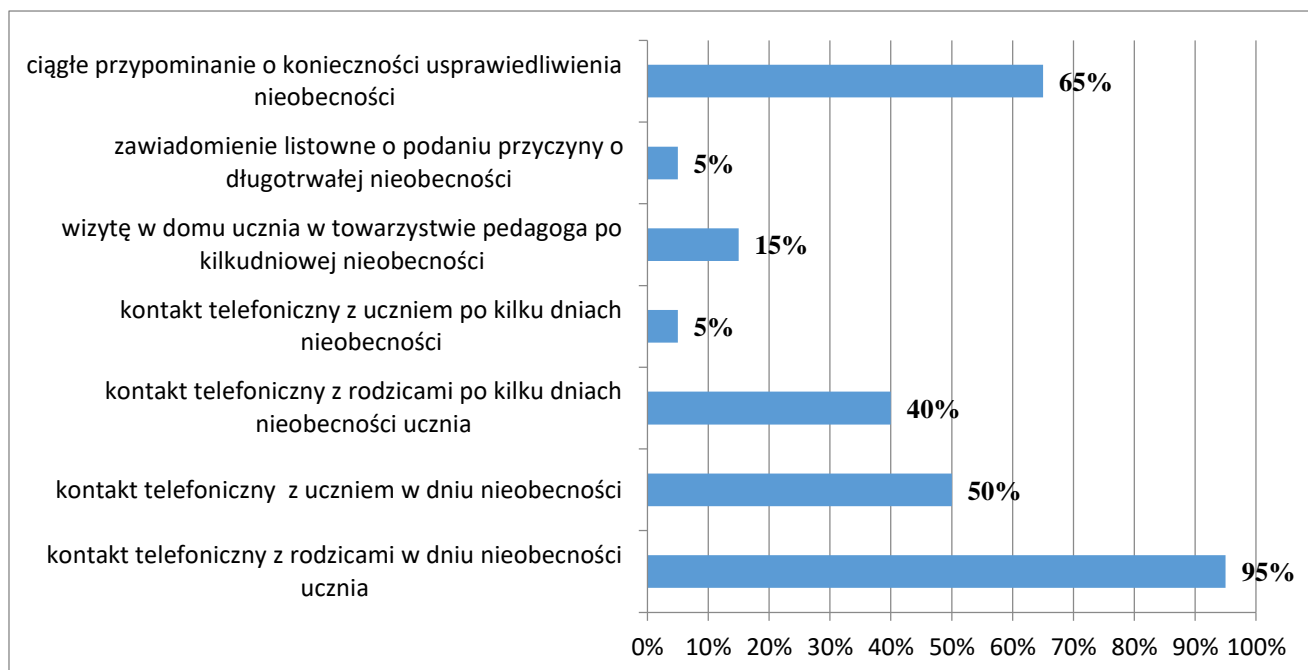
Uczniowie potwierdzają, że wychowawcy monitorują ich frekwencję (wykres 2).

Wykres 2. Czy wychowawca kontroluje Twoje nieobecności?

Wychowawcy monitorują frekwencję ucznia nie tylko poprzez analizę frekwencji w dzienniku lekcyjnym. Podejmują rozmowy z uczniami, rodzicami, współpracują z pedagogiem w zakresie pomocy uczniom, w celu zdiagnozowania przyczyn nieobecności i podjęcia efektywnych działań (wykres 3). Wychowawcy dwa razy w roku szkolnym sporządzają sprawozdania z sytuacji wychowawczej klasy, w których wskazują podjęte działania wobec uczniów z wysoką absencją w szkole.

Wykres 3. Jakie działania podejmuje Pan(i) jako wychowawca monitorując frekwencję swoich uczniów?

Monitorowanie frekwencji uczniów odbywa się również poprzez doraźne kontrole kadry kierowniczej. Z kontroli sporządza się protokoły, a wychowawcy informują kontrolujących o przyczynach nieobecności uczniów w dniu kontroli.

W klasyfikacji półrocznej i rocznej analizuje się frekwencję poszczególnych klas, typów szkoły, całej szkoły. W wyniku tej analizy, w związku z obniżaniem się frekwencji, opracowany został i przyjęty do realizacji w roku szkolnym 2016/2017 Program Poprawy Frekwencji, który wdrożono w sześciu klasach ZSZ i jednej klasie TZ.

Szereg działań podejmują pedagodzy, m. in.:

- a) monitorują frekwencję poszczególnych klas, m. in. sporządzają do 20.- każdego miesiąca zbiorcze zestawienie frekwencji klas;
- b) przeprowadzają wspólnie z wychowawcą rozmowę z uczniem, który opuścił 15 godzin bez usprawiedliwienia;
- c) przeprowadzają kontrole doraźne frekwencji uczniów na zajęciach edukacyjnych;
- d) wspomagają wychowawcę klasy w jego działaniach dążących do poprawy frekwencji.

Wnioski:

1. W szkole są wdrożone i funkcjonują systemowe działania mające na celu monitorowanie frekwencji uczniów.
2. W prowadzeniu dokumentacji związanej z frekwencją zdarzają się błędy lub niestosowanie się do zapisów w dokumentach, np.

- nauczyciel nie odnotował nieobecności uczniowi nieobecnemu cały dzień a wychowawca przy obliczaniu frekwencji nie sprostował błędu,
 - brak adnotacji przy nieobecności ucznia w szkole a będącego pod opieką innego nauczyciela,
 - błędne podawanie liczby uczestniczących w lekcji uczniów w przypadku, gdy część z nich była zwolniona tego dnia z zajęć lekcyjnych.
3. Brak jednoznacznie określonego terminu do kiedy wychowawca ma dokonać usprawiedliwienia nieobecności uczniów.
 4. Nie wszyscy wychowawcy na bieżąco uzupełniają tabelkę w dzienniku z miesięcznym wykazem opuszczonych godzin przez każdego ucznia.

OBSZAR BADANIA: Podejmowane działania wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły względem uczniów mających niezadawalającą frekwencję na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych są spójne i zgodne z zapisami w statucie szkoły.

Działania wychowawców klas, nauczycieli, pedagoga szkolnego i dyrektora szkoły względem uczniów, którzy mają niezadawalającą frekwencję na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych są spójne i zapisane w takich dokumentach szkolnych, jak: statut, Program Poprawy Frekwencji, Regulamin Szkolny.

W kryteriach oceny zachowania ucznia bierze się pod uwagę liczbę opuszczonych nieusprawiedliwionych godzin.

W zależności od liczby opuszczonych nieusprawiedliwionych godzin podejmuje się odpowiednie działania, w które włącza się pedagoga lub wicedyrektora ds. wychowawczych.

Działania te, to m. in.:

- w przypadku 10 godzin nieusprawiedliwionych wychowawca ma obowiązek przeprowadzić rozmowę z rodzicami/opiekunami prawnymi i uczniem; informacja o spotkaniu powinna być zapisana w dzienniku lekcyjnym,
- w przypadku 15 godzin nieusprawiedliwionych wychowawca ma obowiązek przeprowadzić rozmowę z rodzicem/opiekunem prawnym i uczniem w obecności pedagoga szkolnego/wicedyrektora szkoły,
- jeżeli uczeń opuścił bez usprawiedliwienia od 30 do 39 godzin lekcyjnych, otrzymuje naganę wychowawcy klasy,
- jeżeli uczeń opuścił bez usprawiedliwienia od 40 do 49 godzin lekcyjnych, otrzymuje naganę Dyrektora szkoły z ostrzeżeniem o możliwości skreślenia z listy uczniów,

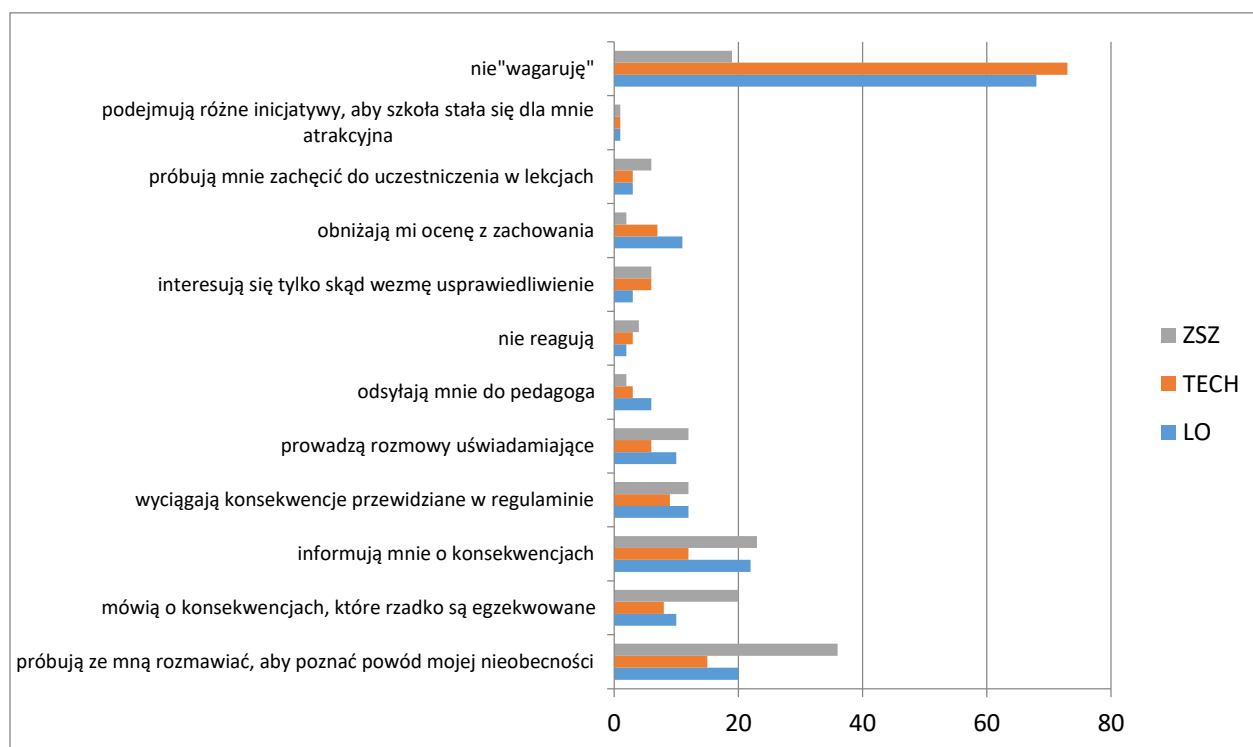
- po analizie przypadku ucznia, z uczniem może zostać spisany kontrakt, w którym zobowiązuje się on do przestrzegania zasad obowiązujących w szkole.

Z analizy dzienników lekcyjnych i rozmów z wychowawcami wynika, że nie zawsze pierwsza rozmowa z uczniem jest prowadzona w przypadku 10 opuszczonych godzin, lecz dużo większej liczby. Dzieje się tak w przypadku np. nieobecności wychowawcy w szkole w czasie, gdy uczeń „wagaruje”, bądź też kilka dni z rzędu uczeń jest nieobecny, co daje mu od razu łączną liczbę godzin większą niż 10. W takich przypadkach zachowana jest stopniowalność kar i z reguły z uczniem spisywany jest kontrakt.

Z uczniami mającymi dużą liczbę godzin nieobecnych usprawiedliwionych i ich rodzicami podejmuje się rozmowy uświadamiające wpływ absencji na wyniki w nauce.

Badani uczniowie wskazali następujące działania podejmowane przez nauczycieli w przypadku uczniów opuszczających lekcje – wykres 4.

Wykres 4. Jakie działania podejmują wychowawca i nauczyciele w przypadku opuszczania przez Ciebie lekcji?

Wnioski:

1. Wychowawcy podejmują działania wobec uczniów mających opuszczone i nieusprawiedliwione godziny zgodnie z zapisami w dokumentach szkolnych, ale nie zawsze te działania podejmowane są na bieżąco i udokumentowane w dziennikach lekcyjnych.

2. Wychowawcy klas biorą pod uwagę liczbę godzin nieobecności w szkole przy wystawianiu oceny zachowania przy klasyfikacji śródrocznej i rocznej.
3. W przypadku uczniów mających dużą liczbę godzin opuszczonych usprawiedliwionych podejmowane działania polegają głównie na rozmowach z uczniami.

OBSZAR BADANIA: Szkoła współpracuje z rodzicami w zakresie frekwencji uczniów w szkole.

Na każdym ogólnym zebraniu z rodzicami wychowawcy przypominają rodzicom procedurę usprawiedliwiania nieobecności uczniów w szkole oraz dokonują analizy frekwencji, o czym świadczą zapisy w dziennikach lekcyjnych odnotowujące harmonogram zebrania. Większość wychowawców na bieżąco, telefonicznie lub poprzez SMS, jest informowana przez rodziców o przyczynach nieobecności uczniów na zajęciach i zna przyczyny ich nieobecności. Jeżeli nie ma informacji od rodzica, a wychowawca ma podejrzenie o nieuzasadnionej nieobecności, wówczas większość wychowawców na bieżąco telefonicznie kontaktuje się z rodzicem. Z wywiadu z wychowawcami wynika, że większość rodziców w odpowiednim terminie informuje wychowawców o nieobecności dziecka w szkole oraz jej przyczynie. Rodzice w większości stawiają się w szkole w celu odbycia rozmowy z wychowawcą i pedagogiem, w przypadku nieusprawiedliwionych nieobecności dziecka. Zdarzało się, że rodzice nie odbierali telefonów, wówczas byli pisemnie wzywani do szkoły. Kilkakrotnie wychowawcy z pedagogiem odbyli wizytę w domu ucznia w związku z brakiem informacji o przyczynie nieobecności w szkole oraz brakiem kontaktu z rodzicem. Rodzice informują wychowawcę (zazwyczaj telefonicznie), chcąc zwolnić dziecko z pojedynczych lekcji w danym dniu. Z perspektywy nauczycieli, rodzice często usprawiedliwiają chorobą nieuzasadnioną nieobecność dziecka w szkole lub w sposób nadgorliwy roztaczają opiekę nad uczniem i usprawiedliwiają nieobecności z najbardziej błahych powodów, dając tym samym przyzwolenie uczniowi na lekceważenie obowiązków szkolnych.

Nie wszyscy wychowawcy prowadzą notatki dotyczące indywidualnych kontaktów z rodzicami uczniów, potwierdzające odbyte rozmowy i ich temat.

Wniosek:

Wychowawcy w wysokim stopniu współpracują z rodzicami w zakresie frekwencji uczniów. W większości na bieżąco (głównie poprzez SMS, telefonicznie) otrzymują informacje od rodziców związane z nieobecnością ucznia w szkole lub wykonują telefony do rodziców w tej sprawie. Nie zawsze kontakty te są udokumentowane.

REKOMENDACJE

1. Systematycznie i starannie odnotowywać frekwencję uczniów na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych.
2. Zobowiązać nauczycieli prowadzących dzienniki lekcyjne nauczycieli do przenoszenia frekwencji uczniów do głównych dzienników lekcyjnych.
3. Na bieżąco odnotowywać w dziennikach lekcyjnych, zgodnie z zapisami w dokumentach szkolnych, podejmowane działania wobec uczniów mających nieusprawiedliwione godziny lekcyjne.
4. Dokonać zmian w zapisie § 9 ust. 12 Regulaminu Szkolnego: adnotacje o przyczynach nieobecności uczniów będących pod opieką innych nauczycieli powinien dokonywać wychowawca klasy na podstawie wywieszonego wykazu zwolnionych uczniów danego dnia z lekcji.
5. Wprowadzić ujednolicony druk oświadczenia rodziców o przyczynach nieobecności uczniów w szkole składanych wychowawcy klasy.
6. W zasadach usprawiedliwiania nieobecności uczniów w szkole doprecyzować do kiedy wychowawca podejmuje decyzję o usprawiedliwieniu nieobecności ucznia w szkole.
7. Wdrażając uczniów do sumiennego wypełniania obowiązku, jakim jest m. in. systematyczne uczęszczanie na zajęcia oraz eliminowanie uchylania się od jego wypełniania z błahych powodów określić w Przedmiotowych Systemach Oceniania formę, termin i zakres zaliczenia materiału z lekcji, na których uczeń był nieobecny (niezależnie od powodu nieobecności).